

Krúdy Gyula:
A KIRÁLYNÉ SÓLYOM-MADARA

Sok száz esztendő előtt, amikor még az igazságos Mátyás parancsolt Budán, egy őszi délután solymászat volt a budi hegyek között.

A király és a királyné a kísérő urakkal lóháton nyargalt le a budai várból. Lóháton ültek a solymások is, akik a sólymokat tartották a kezükben. A sólymok fején még sapka volt, amely eltakarta a szemüket. A sólyomnak a legnagyobb erőssége: rendkívül éles szeme. Ha a sólyom szemét eltakarják, tehetetlen, félnék madárrá válik a különben bátor és harcias madár. Mozdulni se mer a helyéről, ha sapka van a fején.

A királyné sólymát úgy hívták, hogy: Tilli. Hatalmas fehér madár volt, amelyet az olasz követek hoztak ajándékba Mátyás hitvesének. Aranykarika volt a sólyom lábán és bátrabb, gyorsabb sólyma senkinek se volt Budán. Büszke is volt a királyné az ő madarára. A solymár, aki a madárra vigyázott, egy olasz lovag volt, aki még fészkes, pelyhes korában kezdte nevelni a madarat. Tilli, a sólyom, a legmagasabb felhők között is meghallotta az olasz lovag füttyét és nyomban engedelmeskedett a hívó füttynek.

A cserjés völgyben kezdődött a vadászat.

A királyné levette a bársony-föveget kedves sólyma fejéről és megsimogatta a madarat. A sólyom kiegyenesítette a nyakát és figyelmesen körülnézett. A következő pillanatban már szétcsapta szárnyait és úgy süvített bele a levegőbe, mint a puska-golyó.

A vadászó társaság feszült figyelemmel kísérte a sólyom villámgyors repülését.

– Ott az erdő felett látott valamit! – magyarázta az olasz solymár a távoli erdők felé mutatva.

A sólyom, mint a kilőtt nyílvessző, suhant el az erdő felett, de amit látott, amit keresett, már nem találta.

Néhányszor megkerülte az erdőt, hogy aztán hirtelen a levegőbe emelkedjék.

A vadászó társaság egy darabig még látta a fehér sólymot a kék levegő-égben lebegni, míg végre lassan eltűnt a felhők között.

– Most figyeljünk! – mondotta a királyné és kipirosodott az arca. – Most mutatja meg Tilli, hogy mit tud.

Előttük a csendes erdő, felettük a kék égboltozat, amelyen valamely fellegecske mögött a fehér sólyom rejtőzködik.

A vadászok tudták, hogy ez a vadászat legizgalmasabb perce.

Csakugyan alig múlt el néhány perc, a csendes erdőből halk zörgés közeledett és a bokrok közül csendesen kiléptetett egy kicsiny őzike. Piros szalag volt az őzike nyakában és gyöngye lábával szinte táncolva lépegetett a puha fűvön. Vidáman, gondtalanul legelészett és bizony semmi félelmet nem érzett még akkor sem, amikor egy paripa elnyerítette magát.

– Most!... – kiáltotta az olasz lovag.

Valamennyien fölemelték a tekintetüket.

A kék napsugáros égből, mint egy gömbölyű kő zuhant lefelé a fehér sólyom. Szinte hallani lehetett a zuhanását.

És félelmetes biztonsággal zuhant az őzike fejére.

Az őzike keservesen felnyögött, aztán összeesett, a fehér sólyom a karmát az őzike szemébe mélyesztette...

Az őzike haldokolva vergődött a földön.

– Nagyszerű madár! – mondták a vadász urak.

Csak a király homlokán repült át egy könnyű felhő.

– Kegyetlen látvány! – mondta és elfordult.

Az erdőből pedig most sírva, jajgatva, kezét tördelve futott elő egy fiatal leányka.

– Istenem, az őzikém! – kiáltotta szívet tépő hangon.

Zokogva borult a haldokló őzikére.

– Drága kis őzikém, egyetlen vagyonom voltál és téged is elvett tőlem a király – jajgatott a leányka.

Mátyás homloka elborult.

– Leánykám – szólalt meg. – Ne bánkódj az őzike miatt. A király kárpótol veszteségedért. Mától fogva ezek a földek és erdők, ameddig a fehér sólyom keringett: legyen a tied. A király neked ajándékozza. A hely neve pedig a fehér sólyom emlékére legyen: Solymár. Én mondtam, a király.

A fehér sólyomra ezután ráhúzták a bársony sapkát és az ismét mozdulatlan, félénk madárrá változott.

A vadászó társaság visszanyargalt Budára. Solymár község pedig még ma is áll a budai hegyek közt.